

Kázání: 242. Pokání a jak jej činit

Kázání

Pokání a jak jej činit

Obrázek vygenerovala umělá inteligence AI

1. čtení: Izajáš 40, 3 - 5

3 Žene je a sám klidně projde stezkou, na kterou jeho noha dosud nevstoupila.

4 Kdo to uskutečnil a vykonal? Ten, jenž od počátku povolává všechna pokolení. Já, Hospodin, jsem první, já budu též u posledních věcí.“

5 Spatří to ostrovy a uleknou se, končiny země se roztřesou, přiblíží se a přijdou.

2. čtení: Lukáš 3, 1 - 14

1 V patnáctém roce vlády císaře Tiberia, když Pontius Pilát spravoval Judsko a v Galileji vládl Herodes, jeho bratr Filip na území Itureje a Trachonitidy a Lyzaniás v Abiléně,

2 za nejvyššího kněze Annáše a Kaifáše, stalo se slovo Boží k Janovi, synu Zachariášovu, na poušti.

3 I začal procházet celé okolí Jordánu a kázal: „Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů,“

4 jak je psáno v knize slov proroka Izaiáše: „Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, vyrovnajte mu stezky!“

5 Každá propast bude zasypána, hory i pahorky budou srovnány; co je křivé, bude přímé, hrboilaté cesty budou rovné;

6 a každý tvor uzří spasení Boží.“

7 Zástupům, které vycházely, aby se od něho daly pokřtít, Jan říkal: „Plemeno zmijí, kdo vám ukázal, že můžete utéci před nastávajícím hněvem?“

8 Neste tedy ovoce, které ukazuje, že činíte pokání, a nezačínejte si říkat: „Náš otec jest Abraham!“ Pravím vám, že Bůh může Abrahamovi stvořit děti z tohoto kamení.

9 Sekera už je na kořeni stromů; a každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyřazen a hozen do ohně.“

10 Zástupy se Jana ptaly: „Co jen máme dělat?“

11 On jim odpověděl: „Kdo má dvoje oblečení, dej tomu, kdo nemá žádné, a kdo má co k jídlu, udělej také tak.“

12 Přišli i celníci, aby se dali pokřtít, a ptali se: „Mistře, co máme dělat?“

13 On jim řekl: „Nevymáhejte víc, než máte nařízeno.“

14 Tázali se ho i vojáci: „A co máme dělat my?“ Řekl jim: „Nikommu nečiňte násilí, nikoho nevydírejte, spokojte se se svým žoldem.“

Na jednom kresleném vtipu stojí ateista, který tak trochu pobaveně volá k nebesům: „Bože! Jestli jsi tam nahoře, řekni nám, co máme dělat! Vzápětí se z nebe ozve hlas: „Nakrmte hladové, dejte domov bezdomovcům, dbejte na spravedlnost.“ Ateista najednou vypadá vyděšeně. „Jen to zkouším,“ špitne tam nahoru. Hlas z nebe odpoví: „Já taky!“

Sestry a bratři, Pán Bůh to s námi lidmi zkouší už pěknou řádku let. Zkouší nás nějak přimět k tomu, abychom byli skutečně lidmi. Lidmi, kteří se chovají odpovědně, nemyslí jen na sebe, ale i na druhé, a nejsou pro zemi, na níž je jim dopřáno žít, postrachem.

Už po staletí je v církvi zvykem připomínat si v adventní době postavu Jana Křtitele. Na první pohled strohý, až hrozivě nekompromisní asketicky vyhlížející člověk. Poslední starozákonní prorok se vším všudy. Hlasatel přicházejícího Božího soudu.

Při setkání s Křtitelem člověku tak trochu naskakuje husí kůže. Tenhle prorok si totiž nebere žádné servítky. Přesto, nebo snad právě proto, lidi široko daleko jeho poselství o přicházejícím Bohu

oslovuje. Sestupují k Jordánu a nechávají si od tohoto kazatele s plamennýma očima vynadat. A také se dávají křtít. Na odpuštění hříchů. Skoro nás udivuje, kde se tolik lidí u Jordánu bere. Čím to je, že jsou ochotní vážit cestu jenom proto, aby se nechali od jednoho nerudného podivína peskovat a navíc zmáchat ve vodě?

Tak nevím, jestli by byl Jan se svými výzvami k pokání úspěšný i dnes. Mám za to, že by se k Labi, kde by se nacházela Janova evangelizační základna, mnoho lidí nedostavilo. Nikdo by mu prostě nerozuměl.

Vezměte si třeba slovo "pokání". Dnešní člověk tomuhle výrazu už nerozumí. Někdo si možná ještě tak vybaví středověké flagelanty, co si bičovali záda do krve, nebo poutníky, kteří se snažili zajistit si spasení chůzí po rozdrásaných kolenou. Dnes se ale pokání jeví jako něco hodně zastaralého, až nesmyslného.

Nebo třeba "křest". Význam slova je dnes, narozdíl od pokání, ještě jakž takž srozumitelný. Tu a tam někdo nechá pokřtít své mimino – něco jako vítání občánků za socialismu; křtí se také nové knihy, lodě a tak. Toť vše. Křest na odpuštění hříchů? Co to je za nesmysl?

Nebudeme ovšem tuto neznalost nikomu vyčítat. Za to, že nám lidé nerozumějí, si můžeme my křesťané sami. Vždyť pokání po staletí znamenalo, s prominutím, "držet hubu a krok" a neprotivit se svaté církvi. A na to, zda chce být pokřtěné, se nemluvně také nikdo neptal.

Dnešní člověk už prostě slovníku Jana Křtitele nemůže rozumět. Má to jednu hlubší příčinu, kterou si dnes jen těžko na první dobrou uvědomíme. Jan totiž používá symboliku, které tehdejší Židé, narozdíl od nás, dobře rozuměli. Už to, že Křtitel působí na okraji pouště, má svůj skrytý význam. Chce tím připomenout smlouvu, kterou Bůh s izraelskými kmeny kdysi na poušti uzavřel.

Poušť byla místem, kde se z uprchlých egyptských otroků stal svobodný Boží lid. Na poušti tenhle lid dostává pokyny pro skutečně svobodný život, které známe jako Desatero. Tím, že Křtitel přichází od pouště, vybízí své posluchače k návratu na začátek. Je třeba vyjít ze začarovaného kruhu otročení a všelijakého nevolnictví. Je třeba vyjít ze své uzavřenosti, kdy se staráme jen a jen o sebe, a vzpomínáme stále dokola na ony příslovečné egyptské hrnce masa. Je třeba sebrat odvalu a vyjít na poušť, kde opět zaslechneme osvobozující Boží hlas. Je třeba vydat se znovu po cestě naděje do zatím neznámé ale rozhodně lepší Boží budoucnosti.

A lidé na tohle kupodivu slyší. Ano, něco je třeba podniknout! Spousty jich přicházejí k Jordánu, aby od Jana slyšeli, co dál. A Křtitel jim cituje verše z proroctví svého předchůdce Izajáše: "Připravte cestu Bohu." Honem! Jestli lidi chcete, aby tady na zemi kraloval Bůh, a ne Pilát, Herodes a všelijací potentáti, co se chovají, jako by sami byli bohy, no tak to mu musíte připravit cestu, aby vůbec měl kudy přijet! To se musí udělat zásadní stavební úpravy! Musí se narovnat všechny vaše křivárny, zasypat vaši propastnou beznaděj a srovnat vyčnívající pahorky vaší namyšlenosti.

Takhle se lidičky připravuje cesta spravedlivému Božímu kralování! volá Jan a je mu jedno, že si příslušníci Herodesovy tajné policie dělají poznámky do svých deníčků a farizeové se zákoníky, dotčení jeho sarkasmem, kvapem odcházejí.

"Čiňte pokání", hřmí Jan na celé údolí Jordánu a nemyslí tím, že by snad každý měl desetkrát odříkat Otčenáš nebo tři dny nejíst. To by bylo příliš snadné. Původní význam slova pokání znamená "změnit smýšlení", prostě začít myslet docela jinak, jinam zaměřit své úsilí, celý svůj život. A to je určitě stokrát těžší. Každý to známe z dětství. Kolikrát bychom bývali raději dostali pár na zadek, než muset vyslechnout káravá slova, při nichž se člověk musí zamyslet a jinak nastavit své chování.

Myšlení děsně bolí. My lidé si velice rádi zvykáme na své vyjeté koleje. Jak rádi se odíváme do

železné košile zvyku! Jaksi automaticky potom předpokládáme, že všechno, co děláme tak, jak jsme zvyklí, je samozřejmě správné. A tak si časem můžeme zvyknout na leccos. Třeba na to, že někdo nemá, co na sebe, nebo co do úst, nebo na zlodějnu a všelijaké vydírání, kterého je stále dost a dost.

Změnit smýšlení znamená vyměnit si svůj zrak a dívat se od nynějška na sebe i na všechno kolem sebe očima toho Pána, který přichází, kterému je třeba honem upravit cestu. Pokání, neboli změna smýšlení, je ryze racionální činnost. K ní se člověk musí prostě rozhodnout. Vzednutí citů tady obvykle mnoho nepomůže.

Pokání znamená, že si řeknu: A dost! Od nynějška se budu na všechno dívat nejen a pouze ze svého zorného úhlu - to znamená, co mně to přináší, jak mně to vyhovuje - ale po masarykovsku řečeno "ze zorného úhlu věčnosti". Pokání neznámá, že se budu stále přehrabovat ve své minulosti, ale že vykročím do Boží budoucnosti.

A zástupy u Jordánu Janova slova hltají. Nechají si dokonce vynadat do zmijích plemen, protože tuší, že něco z toho rajského hada pokusitele nosí každý v sobě. Stejně jako onen slizký plaz v ráji i lidé se stále navzájem ujišťují, že všechno, co dělají, je v pořádku. Jenže nyní je nabíledni víc než kdykoli předtím: je třeba se změnit.

A co tedy Jane, co máme dělat? Možná bychom čekali, že Křtitel zástupy navede na nějakou vyšší duchovní cestu, že je naučí nějaké zvláštní techniky duchovního života, že jim rozdá osvědčené brožurky s návodem, jak se modlit, jak se postit, jak chválit Boha nebo něco takového. Ne. Jan jim docela suše poradí: Změnil už jsi svoje smýšlení? Chceš se na sebe a svět kolem sebe dívat odteď docela jinak? No tak podle toho jednej. Tomu hladovému chudáku, co sis už na něj zvyknul, dej košili a chleba, a ty celníku už nikoho neokrádej a ty vojáku nikoho nevydírej.

Jak jednoduché! Pravidla Božího království, jemuž máme připravovat cestu, jsou docela přízemní. Platí zde jednoduchá zásada: myslet jinak, dívat se jinak, jednat jinak, než jsme si zvykli. Myslet, vidět a jednat jako by na našem místě myslel, viděl a jednal sám Bůh. A o něm se ví, že je láska. Že mu jde o každého člověka, zejména pak o ty, co jsou všelijak poniženi, odstrčeni a utiskováni. Takový byl Ježíš. Právě o takové lidi se zajímal, takové uzdravoval, takové přijímal do svého společenství.

Teprve až potom, po pokání, po změně smýšlení, přichází na řadu křest. Jako symbolické znamení, že Bůh se v naší minulosti nehodlá přehrabovat. Je třeba jít dál, překročit Jordán a vejít do zaslíbené země, kde budou zlo, bolest a nespravedlnost vykázány pryč.

Křest byl významným symbolickým prvkem Janova působení. Stejně jako izraelský národ musel na konci svého putování pouští překročit Jordán do zaslíbené země, musí tak symbolicky učinit každý, kdo změnil smýšlení. Projít vodou do Božího království. Tohle království začíná už nyní, tady a teď. Začíná v těch, kteří se odváží změny, kteří se rozhodnou myslet jinak, netradičně, myslet abych tak řekl "po Božsku, po Kristovsku".

Sestry a bratři, tak jsme si dnes, na 3. adventní neděli, nechali tak trochu Janem Křtitelem vyčinit. K adventu to patří. Bez toho, abychom si připustili, že se potřebujeme změnit, by Vánoce nebyly ono. Zůstaly by jen sentimentálním konzumním svátkem, nic moc víc. Byla by to škoda, protože svátek Kristova narození není jen tak nějaký svátek. Je to velká Boží revoluce, do které když se necháme vtáhnout a zapojit, začnou se dít učiněné zázraky.

PeČ

SPCH 15. 12. 2018 (3. neděle adventní)

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou

skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)